

**ŠVIETIMO PROGRAMA ALYVOS ATLIEKŲ TVARKYMO
KLAUSIM AIS
2023 m.**

Turinys

1	Aprašomoji dalis	3
1.1	Esama padėtis visuomenės švietimo ir informavimo alyvos atliekų tvarkymo srityje	.3
1.2	Švietimo programos tikslai ir uždaviniai	4
2	Veiksmų programa	4
2.1	Programos įgyvendinimo priemonės	4
2.2	Tikslinės grupės	4
2.3	Tikslai ir apimtys, vykdymo terminai, numatomas finansavimas	4

1 Aprašomoji dalis

1.1 Esama padėtis visuomenės švietimo ir informavimo alyvos atliekų tvarkymo srityje

Gamintojai ir importuotojai į vidaus rinką kasmet pateikia daugiau kaip 21 tūkst. tonų alyvos, tačiau šios atliekos surinkimo ir perdirbimo rodiklis kasmet vis tiek išlieka itin mažas – tik mažiau nei ketvirtadalis šių atliekų kiekis yra sutvarkomas.

Deja, bet alyvos atliekomis vis dar atsikratoma ir nelegaliais būdais: ją sudeginant, išpilant ar tiesiog panaudojant patalpų šildymui. Alyvos atliekų tvarkymo tendencijos Lietuvoje nesikeičia metų metus, o ši problema ypač išryškėja atėjus šaltajam metų sezonui.

KOG rinkodaros ir komunikacijos mokslų instituto surengta apklausa atskleidė, jog automobilių tepalus namuose keičia maždaug ketvirtadalis vairuotojų, o į klausimą, kur deda atitarnavusius naftos produktus, negalėjo tiksliai atsakyti net 11 proc. respondentų.

Kaip pastebi Autogamintojų ir importuotojų asociacijos (AGIA) atstovai, kurie ir užsakė minėtą tyrimą, kita didelė problema – neatsakingas požiūris į įvairių atliekų deginimą, kuris labiausiai paplitęs nelegalias autotransporto remonto paslaugas teikiančiose dirbtuvėse. Bet koks antrinis tepalų praktinis panaudojimas Lietuvoje yra draudžiamas įstatymais ir užtraukia baudas iki kelių tūkstančių eurų, todėl aplinkosaugininkai kiekvienais metais, pavasarį ir rudenį, rengia akcijas, kurių metu tikrina gyventojus ir verslininkus, ar jie nepažeidžia šios galiojančios tvarkos. 2021 m. Aplinkos apsaugos departamentas per du akcijos „Garažiukas 2021“ etapus patikrino 387 ūkio subjektus ir 716 fizinių asmenų. Per akciją nustatyti 307 pažeidimai, skirta administracinių nuobaudų už beveik 10 tūkst. eurų, duoti 7 privalomieji nurodymai. Tarp dažniausiai pasitaikiusių pažeidimų – ir pavojingų atliekų deginimas.

Tačiau šių atliekų perdirbimas ir utilizavimas reglamentuojamas aplinkosaugos aktu, kurių privalu laikytis tiek verslui, tiek gyventojams.

Visiems, kurie užsiima transporto priemonių priežiūra, remontu ar ardymu, norisi priminti, kad tokia veikla turi kuo mažiau kenkti aplinkai. Ir jokių būdu pavojingų atliekų negalima naudoti patalpų šildymui. Įvairių kenksmingų atliekų deginimas buityje ir pramonėje yra vienas iš šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinių, atsakingų už klimato kaitą. Manoma, kad dėl to iki 2100 m. vidutinė metinė oro temperatūra Lietuvoje pakils 1,5–5,1 °C, žiemos taps šiltesnės ir lietingos, vasaromis bus daugiau ypač karštų dienų, dažnės potvyniai. Tačiau svarbiausias dalykas – šildantis alyva ypač kenkiama žmonių sveikatai, – tvirtina sako Rita Zdanevičienė, Autogamintojų ir importuotojų asociacijos (AGIA) direktorė.

Tad 2023 – ūjų metų asociacijos švietimo programos tikslas – vykdyti tęstinę atsakingo verslo ir visuomenės komunikaciją tikslinėms auditorijoms aktualia tematika.

Organizacijos prioritėtinės švietimo programos kryptys

- Skatinsime gamintojų ir importuotojų atsakomybės principo įgyvendinimą.
- Transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių aplinkosauginio sąmoningumo didinimas: sieksime informuoti kaip teisingai tvarkyti alyvos atliekas.
- Gyventojų švietimas. Supažindinsime visuomenę su neteisingai tvarkomų alyvos atliekų keliami žala ir informuoti apie galimybes saugiai jas utilizuoti.

1.2 Švietimo programos tikslai ir uždaviniai

Įgyvendinant 2023 m. alyvos atliekų švietimo programą bus siekiama šių tikslų ir uždavinių:

	Tikslai	Uždaviniai
1.	Alyvos atliekų turėtojų (gyventojų, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonių, savivaldybių) švietimas	Sieksime supažindinti atliekų verslą ir visuomenę su alyvos atliekų tinkamo tvarkymo svarba. Norime tapti išsamiu gidu, patariančiu, kaip taisyklingai tvarkyti, rūšiuoti ir utilizuoti tokias atliekas. Tikime, kad tiek verslui, tiek visuomenei rūpi, kokia aplinka juos supa ir kokią ją paliks ateities kartoms. Pasirinktomis komunikacijos priemonėmis ugdysime aplinkosauginį sąmoningumą, suteiksime prieinamą ir informatyvią informaciją alyvos atliekų tvarkymo klausimais.
2.	Skatinti gamintojų ir importuotojų atsakomybės principą, didinti informuotumą apie alyvos atliekų tvarkymo sektorių	Teikti aktualią informaciją gamintojams ir importuotojams apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga.

2 Veiksmų programa

2.1 Programos įgyvendinimo priemonės

Švietimo ir komunikacijos programa bus įgyvendinama pasitelkiant priemones, pritaikytas kiekvienai tikslinei grupei, skirtas optimaliam rezultatui pasiekti. Programoje suplanuotos ne mažiau kaip 2 tęstinės priemonės vykdomos nuolat švietimo programos galiojimo metu, ir ne mažiau kaip 4 netęstinės priemonės.

2.2 Tikslinės grupės

Asociacijos švietimo programa yra orientuota į:

- gamintojus ir importuotojus,
- transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančias įmones,
- plačiąją visuomenę (gyventojus) bei jos sąmoningumo didinimą.

2.3 Tikslai ir apimtys, vykdymo terminai, numatomas finansavimas

Pateiktoje švietimo programos vykdymo lentelėje (žr. Lentelė nr. 1) atsispindi pagrindinės 2023 metais planuojamos švietimo veiklos, šių veiklų įgyvendinimui pasitelkiamos priemonės, jų vykdymo terminai, skaitinės reikšmės, finansavimo dydis bei finansavimo šaltiniai.

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Tikslinė grupė	Priemonė	Tikslas	Įgyvendinimo terminai ir apimtys				Finansavimo šaltinis	Planuojama skirti lėšų (Eur.)*
				I	II	III	IV		
1.	Verslas ir visuomenė: gamintojai/importuotojai, ar (ir) platintojai, ar (ir) transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės ar (ir) gyventojai.	Informacijos Asociacijos internetiniame tinklapyje skelbimas, atnaujinimas, internetinio tinklapio tobulinimas (Tęstinė priemonė)	Teikti aktualią informaciją www.agia.lt svetainėje, informuojant visuomenę ir verslą apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000
2.	Verslas ir visuomenė: gamintojai/importuotojai, ar (ir) platintojai, ar (ir) transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės ar (ir) gyventojai.	Edukacinis projektas „Esu atsakingas“ (Tęstinė priemonė)	„Esu atsakingas“ tai edukacinis projektas visuomenei ir verslui apie jų teises ir pareigas aplinkosaugoje, kurio tikslas didinti visų dalyvių aplinkosauginį sąmoningumą alyvos atliekų tvarkymo ir rūšiavimo srityje. Kiekvieną ketvirtį bus numatoma bent po vieną edukacinę veiklą, skirtą supažindinti vieną iš tikslinių grupių su teisingu alyvos atliekų tvarkymu.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	3000
3.	Gamintojai/importuotojai ar (ir) platintojai, ar (ir) transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės.	Informacijos teikimas naujienlaiškiuose ar (ir) aprūpinimas visuomenės informavimo priemonėmis (Netęstinė priemonė)	Skatinti verslo aplinkosauginį sąmoningumą informuojant apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga ir esant poreikiui aprūpinti reikalingomis visuomenės informavimo priemonėmis: lankstinukais, plakatais ar (ir) kt. priemonėmis.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000
4.	Gyventojai	Teikti informaciją apie atliekų surinkimo akcijas (Netęstinė priemonė)	Informuoti vartotojus apie alyvos atliekų surinkimo akcijas.	≥ 1	≥ 2	≥ 2	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai	500

								(mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	
5.	Gamintojai/importuotojai ar (ir) platintojai	Organizuoti seminarus ar (ir) kt. renginius, ar (ir) susitikimus su atliekų sektoriaus dalyviais. (Netęstinė priemonė)	Skatinti verslo aplinkosauginį sąmoningumą informuojant apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga ar (ir) supažindinti su organizacijos veikla ar (ir) teikti kitą informaciją	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000
6.	Socialinių tinklų vartotojai, atliekų sektoriaus dalyviai: gamintojai/importuotojai ar (ir) platintojai, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės, ar (ir) gyventojai	Įrašai asociacijos soc. tinklų paskyrose apie aktualius alyvos atliekų tvarkymo sektoriaus aplinkosauginius klausimus. (Netęstinė priemonė)	Ugdyti visų atliekų sektoriaus dalyvių aplinkosauginį sąmoningumą informuojant apie jų teises ir pareigas aplinkosaugoje.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000

* - preliminarios lėšų sumos eurais skaitinė išraiška eurais didžiąją dalimi priklauso nuo Organizacijos steigėjų, dalininkų ir pavedimo davėjų pateikto LR vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių kiekio bei atliekų tvarkytojų nustatytų kainų už apmokestinamųjų gaminių atliekų sutvarkymą, todėl jis gali keistis.

Programoje numatytų priemonių įgyvendinimo apimtis gali keistis, tiek didėti, tiek mažėti, taip pat gali keistis priemonių įgyvendinimas ketvirčiais. Taip pat gali būti įgyvendinamos ir kitos programoje nenumatytos priemonės